

Z życia stowarzyszenia

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Programowej „Rejenta”

Na posiedzeniu Rady Programowej, odbytym w dniach 21-23 lutego 2004 r. w Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologii Uniwersytetu Opolskiego w Kamieniu Śląskim, oceniono dotychczasową działalność wydawniczą, organizacyjną i finansową „Rejenta”. Dominowały zagadnienia związane z zadaniami notariusza z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i konieczność zwiększenia publikacji z dziedziny prawa unijnego. Problematyka ta została zainicjowana w sprawozdaniu redaktora naczelnego Romualda Szytka z działalności redakcyjnej za rok ubiegły. Wynika z niego, że publikacje z zakresu obrotu międzynarodowego prywatnego są przedstawiane systematycznie i nadano im odpowiednią rangę. Stworzono stały dział Wokół Unii Europejskiej, w którym zamieszczano te materiały. W roku ubiegłym tematykę tę opracowano w artykułach poświęconych tylko tym zagadnieniom (3) oraz w Kronice zagranicznej (2). Niezależnie od tego, była ona omawiana w innych publikacjach poświęconych prywatnemu międzynarodowemu obrotowi prawnemu. Mimo to ilość publikacji jest niewystarczająca. Nie zaspakaja w pełni oczekiwań i potrzeb czytelników. W roku ubiegłym nastąpił dalszy wzrost publikacji merytorycznych (89 artykułów). Objętość poszczególnych numerów miesięcznika została znacznie zwiększona. Przedstawiane są przede wszystkim zagadnienia dotyczące szeroko rozumianego prawa cywilnego oraz praktyki notarialnej. Przeważa problematyka poświęcona teorii prawa cy-

wilnego *sensu largo* (40), prawa handlowego, (15), prawa spółdzielczego (8), prawa o notariacie (7) i gospodarki nieruchomościami (5). Jak z tego wynika, tematyka opracowań była różnorodna i wywoływała zainteresowanie praktycznie wszystkich środowisk prawniczych oraz przedstawicieli nauki. Z publikacji tych korzystają również w coraz większym zakresie autorzy prac magisterskich oraz rozpraw naukowych.

Zachowano odpowiednią proporcję publikacji i opracowań teoretycznych oraz praktycznych, użytecznych przy wykonywaniu czynności zawodowych. Realizując postulat większej ilości publikacji dotyczących zagadnień praktycznych, zamieszczono stosunkowo dużą ilość glos do orzeczeń Sądu Najwyższego (10) i polemik odnoszących się do zagadnień notarialnych (7). W każdym numerze zamieszczany jest przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, zawierający tezy orzeczeń dotyczących teorii i prawa o notariacie, a także innych dziedzin prawa, z którymi notariusz spotyka się przy wykonywaniu swych obowiązków zawodowych.

W dostatecznym stopniu przekazywano informacje z działalności samorządu notarialnego, w szczególności Krajowej Rady Notarialnej. Informowano o bieżącej działalności Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej. Publikacje te spełniały zarówno funkcję informacyjną, jak również integrującą środowisko. Zamieszczano materiały z historii notariatu polskiego. Prezentowano charakterystyki wybitnych naukowców i praktyków, wielce zasłużonych dla nauki i notariatu. Specjalne numery miesięcznika poświęcono profesorom: Adamowi Szpunarowi i Kazimierzowi Kruczałakowi. Zawierały one charakterystykę ich dorobku naukowego i podkreślały aktywny udział w działalności na rzecz notariatu polskiego.

Nie został zrealizowany postulat opracowania i wydania Księgi Pamiątkowej na X-lecie Wolnego Notariatu. Wpłynęły na to przyczyny obiektywne, niezależne od redakcji. Z powszechną akceptacją spotkała się propozycja wydania w bieżącym roku specjalnego, łączonego wydania numeru 3-4, w którym zostaną wydrukowane artykuły omawiające zagadnienia prawa unijnego w kontekście czynności prawnych z elementem zagranicznym.

Do priorytetowych problemów występujących w praktyce notarialnej należą:

- * czynności notariuszy z Unii Europejskiej dotyczące nieruchomości położonych w Polsce,
- * notariusz polski w Unii Europejskiej,
- * spółka europejska w praktyce notarialnej,
- * notariusz polski jako autor czynności dotyczących nieruchomości położonych poza granicami państwa polskiego,
- * czynności notarialne sporządzone w Polsce przez cudzoziemców, obywateli państw członków Unii Europejskiej,
- * nabywanie nieruchomości położonych w Polsce przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej,
- * zasady współpracy notariuszy polskich z notariuszami państw Unii Europejskiej,
- * orzeczenia sądów państw Unii Europejskiej w polskiej praktyce notarialnej,
- * udział przedstawicieli podmiotów zagranicznych w czynnościach notarialnych sporządzonych przed notariuszem polskim.

W sprawozdaniu poddano analizie pracę redakcji w nowym składzie osobowym i organizacyjnym. Oceniono ją pozytywnie. Dobrze układająca się współpraca z drukarnią oraz autorami przyczyniła się do skrócenia okresu oczekiwania na publikację nadesłanych materiałów. Jest to również zasługą członków Rady Programowej, którzy z wielkim zaangażowaniem i terminowo recenzują przesłane materiały. Przy okazji udzielają autorom cennych wskazówek merytorycznych w celu usunięcia stwierdzonych usterek. Autorzy zgadzają się ze stanowiskami recenzentów i wyrażają podziękowania za cenne wskazówki. Pomoc ta jest szczególnie ważna dla autorów początkujących. W wyniku tego okres oczekiwania na publikację został skrócony.

Członkowie Rady Programowej są ponadto zapraszani przez rady izb notarialnych do wygłaszania wykładów na zajęciach szkoleniowych notariuszy (M. Pazdan i G. Bieniek). Uczestniczą również w spotkaniach w siedzibach redakcji dzienników i ośrodków telewizji regionalnych, odpowiadając na pytania prawne z praktyki notarialnej (W.J. Żmudziński).

Współpraca redakcji z KRN układa się dobrze. Na bieżąco dostarczane są materiały do publikacji dotyczących działalności samorządu notarial-

nego. W ostatnim okresie nawiązano wielokierunkową, ścisłą współpracę przy różnych okazjach, związaną z działalnością wydawniczą.

W sprawach finansowych zwrócono uwagę, na kontynuowanie zasady *non profit*. Wydawnictwo nie otrzymuje żadnej dotacji finansowej, jest samowystarczalne i samofinansujące się. Okoliczności te zmuszają do minimalizowania kosztów własnych oraz ustalania wysokości honorariów autorskich w zależności od posiadanych środków finansowych.

W ożywionej dyskusji zabrali głos wszyscy członkowie Rady Programowej oraz prezes KRN Z. Klejment. Koncentrowała się ona na następujących zagadnieniach:

⇒ Zorganizowania stałej pozycji wydawniczej o charakterze edukacyjnym pod nazwą „Biblioteka Rejenta”. W pozycji tej byłyby zamieszczane opracowania związane z aktualnymi problemami praktyki notarialnej. Przedstawiono propozycję, by stanowiła ona wkładkę do miesięcznika lub samodzielna pozycję w formie broszurowej, o ile zaistniałaby taka potrzeba ze względu na objętość zamieszczanych materiałów. W pierwszym rzędzie publikacje byłyby związane z zagadnieniami prawa unijnego i obrotu międzynarodowego prywatnego. Do współpracy przy realizacji tego przedsięwzięcia zaproponowano Centrum Naukowe Notariatu (M. Pazdan, Z. Klejment i W. Salagierski). Propozycja ta była obszernie rozważana w trakcie trwania posiedzenia. W wyniku dyskusji wzbogacono ją o dalsze wnioski, jak np. nawiązanie współpracy z Centrum Badań Elektronicznych przy Uniwersytecie Wrocławskim (E. Gniewek i J. Jacyszyn). Jednomyślnie zgodzono się z poglądem, że szkolenie notariuszy w tym zakresie musi być zintensyfikowane i prowadzone systematycznie przy zwiększonym udziale członków Rady Programowej i innych wykładawców?. Dotychczasowe doświadczenia powinny być wykorzystane przy zwiększonych zadaniach notariuszy związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej (Z. Klejment, który także wysoko ocenił działalność czasopisma na tym odcinku).

⇒ Włączenie się do procesu legislacyjnego przede wszystkim aktów prawnych, mających podstawowe znaczenie dla działalności notariatu. Przedstawiono konkretną propozycję odbycia dyskusji nad reformą prawa cywilnego i opracowania nowego projektu kodeksu cywilnego (A. Maćczyński). Wniosek ten został przyjęty jednomyślnie. W wyniku tego ustalono termin posiedzenia Rady Programowej na dzień 29.05.2004 r. w siedzibie

KRN w Warszawie. Przebieg dyskusji zostanie opublikowany na łamach czasopisma. Wskazano jednocześnie na negatywne skutki wadliwego procesu legislacyjnego i konieczność zwiększenia udziału notariusza w obsłudze prawnej przy okazji nowelizowania kodeksu postępowania cywilnego (J. Frąckowiak, Z. Klejment).

⇒ Uznano, że forma czasopisma jest odpowiednia. Spełnia ona właściwie przyjęte zadania centralnego organu miesięcznika notariatu polskiego. Należy nadal zamieszczać materiały interesujące szersze grono prawników. W ten sposób wzrasta pozycja czasopisma i zwiększa się ilość wybitnych autorów, piszących na tematy związane z profilem czasopisma. Zawężenie problematyki tylko do spraw ściśle zawodowych może obniżyć jego poziom merytoryczny (A. Mączyński).

⇒ Zwrócono uwagę na większe wykorzystanie nowych technik w praktyce notarialnej, np. uczestnictwo wirtualne współników na zgromadzeniach spółek. Przedstawiono wniosek, by wykorzystać dotychczasowe doświadczenia i na wzór pozytywnie ocenionego seminarium poświęconego funkcjonowaniu przepisów kodeksu spółek handlowych, zorganizowanego przez Zakład Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Izbę Notarialną we Wrocławiu w dniach 25-27 czerwca 2000 r. w Szklarskiej Porębie, odbyć jeszcze raz tego samego rodzaju seminarium na ten temat i przy udziale tych samych uczestników. Jest to uzasadnione obszerną nowelizacją kodeksu spółek handlowych i problemami prawnymi, z którymi styka się praktyka notarialna. Materiały te zostałyby również opublikowane w osobnej pozycji wydawniczej (J. Frąckowiak).

⇒ Stwierdzono, że znowelizowanie prawa o notariacie jest niezbędne. W trakcie prac legislacyjnych należy rozpatrzyć możliwość wprowadzenia elektronicznej formy aktu notarialnego (J. Frąckowiak).

⇒ Dokonano oceny procesu tworzenia prawa, wskazując na jego wadliwość. W celu wyeliminowania błędów oraz podkreślenia udziału notariuszy w większym rozmiarze w obsłudze prawnej społeczeństwa, należy aktywnie włączyć się do procesu legislacyjnego i zamieszczać publikacje o poszczególnych projektach, mających szczególnie ważne znaczenie dla praktyki notarialnej (J. Frąckowiak, M. Pazdan, A. Mączyński i H. Mądrzak). W dyskusji zaprezentowano pogląd, że korzystniejszą formą dla

ogólnego porządku prawnego jest nowelizowanie dotychczasowych aktów prawnych w miejsce tworzenia niedopracowanych, całkowicie nowych ustaw. Za przykład pozytywny podano nowelizację Kodeksu Napoleona, tworzenie prawa w Anglii czy w Austrii. Należy także korzystać z pozytywnych przykładów legislacji przy tworzeniu polskiego prawa (K. Korzan).

Przebieg posiedzenia Rady Programowej i konsekwentna realizacja podjętych wniosków rokuje, że nastąpi dalsze usprawnienie działalności wydawniczej z korzyścią dla notariusza i notariatu polskiego.

Romuald Szytk